

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 24 Cor.
 Pe un semestru . . . 12 "
 Pe o lună . . . 2 "
 Pentru România
 Pe un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și
 străinătate . . . 10 Cor.
 Preț de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un an 48 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deak Ferencz-utca 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administra-
 tie.
 Mulțumite publice și Loc de-
 schis costă fiecare șir 20 fil.
 Manuscripte nu se în-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Organizarea presei românești.

Tendența de a se organiza șirele răslețe și ale acestei forțe vii și de o importanță atât de capitală a vieții noastre naționale, ce se cheamă presa românească, nu e nouă. O întâlnim încă de pe vremea când apar cei dintâi așa numiți, gazetari de profesie la noi. În dezvoltarea firească, ce în ciuda persecuțiilor nemiloase de cari n'a fost nici-odată cruțată, a trebuit totuși să o ia și presa noastră; ideea reapare adeseori și se impune cu stăruință între problemele mari și urgente ale vieții noastre naționale. Încă înainte cu câțiva ani, un cunoscut fruntaș, d. Emanoil Ungurian din Timișoara, recunoscând importanța extraordinară a chestiunii, o ia cu energie în mâni și îi consacra toată preocuparea d-sale. Studiază chestiunea, intruște pe câțiva reprezentanți ai presei, le cere opiniile, alcătuiește un proiect de statute și face toate demersurile pentru a-i da ființă.

Aci însă lucrurile se împiedică. D. Ungurian subțerne satutele la guvern odată, de două ori, dar guvernul le respinge cu aceeași consecvență. Și chestiunea este pusă ad acta, ca să aștepte, ca celelalte multe probleme ale noastre, vremuri mai bune.

Vremuri anume, când va veni un guvern unguresc care să și dea aprobarea sa unei organizații a presei românești, și care să-i recunoască statutele.

Poate că vor fi fost oameni, și de optimismul acesta, cari să creadă, că se va găsi vreodată un guvern unguresc, care

să și dea aprobarea unui sindicat al presei românești. Poate, zicem, altfel nu înțelegem, cum chestiunea a putut să renunțe în fața acestui obstacol pe care l-a întâlnit și-l va întâlni totdeauna, cât va fi un guvern unguresc.

Dar și așa, când n'ar trebui în viitor să abzicem nici de aceasta nădejde, azi în orice caz absurdă, interesele de azi ale presei noastre, interesele luptei noastre de rezistență ne îngăduie ele oare să mai amânăm chestia aceasta arzătoare a organizării presei noastre? Ni iese oare permis, fără a slăbi lupta, fără a produce o descurajare în rândurile luptătorilor de azi și cei de mâine, în rândurile celor ce se jertfesc mai mult în chestia națională, a-i lăsa răsleți, fără sprijin și fără ajutorul pe care oricum ei nu-l pot găsi decât într-o organizație proprie a lor? Ni iese permis oare, fără a lua posibilitatea de consolidare a presei românești, a statornici impresia că numai de soarta și de interesele acestor luptători cu condeiul nu iese nimeni cine să se îngrijescă?

Temnițele sunt pline de ziaristi români și întreaga urgie a prigonilor cade și va cădea tot mai mult asupra lor. Iar când ne gândim, că zac acolo uitați de toți, suferind nu numai greul temniței ci și mizeria, nu ne întrebăm, care va fi efectul moral al acestei nepăsări culpabile și rușinoase în același timp pentru cinstea noastră națională?

Intemnițării noastre din Seghedin nu s'au plâns de greul temniței, uită, — mai ales după ce au ieșit, — și mizeria ce au îndurat, dar nu

pot uita rușinea ce o simțeau față de ceilalți întemnițați slovaci și socialiști, de cari era cine să se îngrijescă și cari își făceau și ei o idee, poate injustă, despre naționalismul românesc.

Mai sânt însă și alte motive, cari cer insistent aceasta organizare a presei noastre. Motive de ordin intern, de stabilire de principii și solidarizare în luptele zilnice, cari de multe ori sufer de acest neajuns al lipsei de contact între ele, cari face imposibilă o acțiune unitară, indispensabilă de multe ori pentru succes. Pe urmă o regulare a relațiilor între editori și gazetari, între gazetari și diletanți. Căci și ziaristica, ca orice altă meserie își are paraziții ei — la noi chiar — ecum se știe paraziții s'au înmulțit într'un mod îngrozitor — contra căror ziaristul de profesiune și cinstit, trebuie mai ales să lupte.

O organizație a ziarelor și a ziaristilor cari stau în slujba partidului nostru național, pentru scopurile din urmă, chiar fără statute, nu știm de ce n'ar fi posibilă, când foloasele ei ar fi atât de evidente. S'ar putea mai cu înlesnire ști cine merită și cine nu titlul acesta frumos, împodobit cu aureola atâtor suferinți de gazetar român.

Toate aceste nu importă numai pe profesioniștii colegi, ci și pe fiecare român, fiindcă altcum presa noastră nu și va putea îndeplini niciodată nobila și măreața ei misiune.

Serbările ce vor avea loc în Arad cu prilejul inaugurării palatului »Tribunei« precum am spus, le socotim, nu de serbări

Departate ești...

»...Departate ești iubite,
 Departate ești de mine
 Și nu-mi cunoști tristețea
 Privirilor senine...

»...Și nu știi ce rămase
 Din tot ce-am fost odată,
 Din ochii mei, din mâna,
 Din fruntea adorată!...

»...De-ai ști câtă tristețea
 E 'n glasul 'nduișat,
 De-ai ști ce gânduri negre
 În mintea mea s'abat,

»...Tu ai uitat trecutul
 Și poate m'ai erta!...

— Să iert? Dar tu uita-vei
 Că te-am iertat cândva?

V. Eftimiu.

Charles Baudelaire.

Traduceri în proză.

Fii înțeleaptă, o Durerea mea și fii mai liniștită.
 Cereai Seara; coaboară, iată-o: un vâl neguros
 acoperă orașul, ducând unora pacea, altora
 grija.

Câtă vreme mulți vea josnică a muritorilor se
 duce să culeagă remușcări în sărbătoarea slu-
 garnică, supt biciul Păcerii — acest călău nesățios
 — Durerea mea, dă-mi mâna; vino pe-aici, de-
 parte de ei.

Vezi tu, aplecându se anii morți pe balcoanele
 cerului, în haine învechite; cum iese din fundul
 apelor Regretul surzător;

Soarele muribund, adormind supt arcul zării
 și ca un lung linioliu târit spre Răsărit, auzi-tu,
 scumpa mea, auzi cum umblă dulcea Noapte?

Spleen.

Când cerul jos și greu apasă ca un capac pe
 sufletul ce geme în prada urâtului, și orizontul
 îmbrățișând întreaga zare, varsă o zi neagră și
 mai tristă decât noaptea;

Când pământul se preschimbă într'o închisoare
 umedă, în care Speranța, umblă ca un liliac, lo-
 vind zidurile cu aripa stioasă și ciocnindu-și
 capul de tavanul putred;

Când ploaia, desfășurându și cozile, inchipuiește
 zăbrelele unei închisori urlașe și când o mulțime
 mută de păianjeni ticăloși vine să și întinză firele
 în fundul creierului nostru.

Dintr'odată izbucnesc clopote cu furie, și
 svârli cătră cer un urlat înspăimântător, asemeni

unor duhuri rătăcitoare și fără țară, cari încep să
 geamă cu 'ncăpăținare.

Și dricuri lungi, fără tobe, nici muzică se pe-
 rindă încet în sufletul meu; Speranța, învinsă,
 plânge și îndurerarea crudă, stăpânitoare, își în-
 fige steagul negru în craniul meu aplecat.

Obsesiune.

Păduri mari, voi mă 'nspăimântați ca niște ca-
 tedrale, voi urlați ca orga; și 'n inimele noastre
 blestemate, odăi de veșnic doliu în cari vibrează
 sughiturile de demult, răspund ecourile voastrelor
 De profundis.

Te urăsc, Ocean! Săriturile și gălăgia ta le re-
 găsește în el, sufletul meu! Rîsul ăsta-amar de
 om învins, plin de suspine și de insulte, eu îl
 aud în uriașul rîs al mării.

Cât mi-ai plăcea, o Noapte! fără stelele ace-
 stea, a căror lumină vorbește o limbă cunoscută!
 Căci eu caut vidul, și negrul și golul!

Dar întunecimile sânt ele însăși pânze unde
 trăiesc, țâșnind din ochii mei cu miile, ființe dis-
 părute cu priviri prietenești...

Capacul.

În orice loc s'ar duce, sau pe mare sau pe
 pământ, într'o țară de flăcări ori supt un soare
 alb, servitor al lui Isus, curtezan al Cytherei, cer-
 șetor întunecos sau Cresus strălucitor.

Orășan, țăran, pierde-vară, sedentar; de are
 creierul mic muncitor, de-l are leneș, peste tot,
 omul suferă groaza tainei și nu privește în sus
 decât cu ochii tremurători.

familiale, ale noastre, ci de o *serbare a presei românești întregi*. Vom invita la aceste serbări și pe colegii din presă și pe toți fruntașii românilor de pretutindeni. Vor fi aici în rândul întâi deputații, cari stau de noi mai aproape și vor fi reprezentanți din toate păturile societății.

Prilejul este nu se poate mai propice, pentru a ne gândi și asupra acestei probleme casnice a noastre a gazetărilor și o supunem preocupării, nu numai colegilor noștri, ci tuturor bărbaților cari îi înțeleg rostul și însemnătatea.

Conferența episcopilor catolici. La conferința clerului superior catolic, ce s'a ținut ieri dimineață în Budapesta sub prezidiul primatului Vaszary, au luat parte toți prelații bisericii române unite, după cum am și anunțat într'un număr recent al nostru.

S'au discutat mai multe chestii referitoare la instrucție și în urmă s'au ales membrii în Comisia Congruet. Intre cei aleși este și episcopul Lugoșului, d. Dr. Vasile Hoszu.

Papa împotriva luptei culturale în Franța. Șeful bisericii catolice a primit — precum ni-a anunțat telegrama de ieri — o încredincioasă mulțime de francezi, rămași credincioși ideilor religioase, atât de persecutate în Franța. În numele francezilor a vorbit conducătorul lor, cardinalul Vincentiu Vannelli.

În răspunsul său papa a avut o mulțime de izbuciri, la adresa acelora, care se îndreaptă cu ură împotriva credinței. Intre altele Sfințitul Părinte a zis:

Credința va rămânea în Franța nelvinsă, cu toate urmăriile ce le îndură. Dușmanii s'au aliat împotriva Domnului și vreau să ștergă nu numai Creștinismul de pe fața pământului, ci însăși idea lui, înlăturând autoritatea morală stabilită de dogma bisericii prin o superioritate ilegală a statului.

Războiul, ce să poartă fără milă împotriva episcopilor, va avea cele mai triste rezultate. Episcopii însă sânt martirii nenorocirii, ce o aduce asupra lumii cititul cărților ireligioase și imorale și ei sânt chemați să feriască sufletele ușoare de dezastru la care se pretează.

În loc însă ca acestia să fie sprijiniți în acțiunea lor, li-se crează o mulțime de dificultăți și să propagă în mod oficios ura împotriva lor.

Sfântul Părinte încheie cu cuvintele: Dușmanii noștri vor trebui să-și dea seamă înaintea lui Dumnezeu de lacrimile noastre.

Ni-se telegrafiază din Paris: Discursul de ieri al Papei ținut în fața pelerinilor francezi, a făcut adânci impresii în Paris, mai ales în cercurile catolice, unde se vorbește de o nouă perioadă de lupte religioasă.

Volnicia lui Apponyi.

Arad, 19 Noemvre.

Ieri, după încheierea foii, am primit din Sibiu telegrafic știrea, că consistorul mitropolitan, întrunit acolo pentru promulgarea concluzelor congresului, și-a amânat deliberarea asupra rescriptului regal de nimicire al concludului congresual, până după alegerea din Caransebeș.

Presă ungurească, a dat și ea firește o extraordinară importanță »loviturii« ce s'a dat bisericii. »Pesti Hirlap« cere ca guvernul să nu se oprească aci, ci simplamente să casseze autonomia bisericii gr-or.

Presă românească asupra rescriptului.

»Drapelul« din Lugoș, ocupându-se la loc de frunte cu rescriptul de nimicire, între altele scrie: ...Nu putem trece cu vederea psihologia procedurii guvernului, care este din cale afară caracteristică.

Concluzul congresului național bisericesc s'a luat în ședința din 10 23 Octomvre, va să zică cam cu trei săptămîni înainte de aceasta.

Conform practicei constituționale au să se promulgeze concluzele congresului național-bisericesc prin Consistorul mitropolitan, care apoi are să le aducă la cunoștința oficioasă a forurilor pe cari le privește.

Ei bine, Consistorul mitropolitan s'a întrunit deabia alaltăieri și ieri, Marți și Miercuri, făcînd promulgarea. Iar concluzele deabia de-aci înainte au să ajungă pe calea sașin mod oficial la forurile pe cari le privește.

În mod oficial deabia de-aci înainte ar avea să ajungă concluzul congresului național-bisericesc la cunoștința oficială a ministrului.

Ce se întimplă însă?! Ministrul ia știre despre acest concluz prin ziare și pe baza acestor informațiuni cere dela mitropolit să-i comunice pe cale telegrafică textul autentic al concludului.

Deși concluzul încă nu era promulgat, prin urmare încă nu trecuse prin formele constituționale, cari se

observă la toate concluzele, mitropolitul satisface curiozității ministrului, trimițîndu-i o copie a concludului votat, dar încă nepromulgat.

Ajuns pe calea aceasta în posesia concludului, ministrul Apponyi n'are alt lucru, decît să prezenteze pe cea mai scurtă cale Maj. Sale concludul cu propunerea de a-l desființa.

Rezultatul demersului unilateral al ministrului îl găsim în știrea telegrafică, care ne anunță că »Monitorul oficial« aduce p. i. autograf, prin care desființează de fapt acest concluz.

Interviul a dlui Stefan C. Pop.

Privitor la interviul de ieri al dlui deputat Stefan C. Pop primim dela d-sa următoarea scrisoare:

Onorată Redacție! În reproducerea interviului acordat unui domn membru din redacția ziarului nostru, s'a strecurat unele greșeli, cari rog să le rectificați.

Mai ales cu paragrafii s'a făcut nițică încurcătură. Anume legea despre școlile populare s'a făcut în anul 1868, iar nu în 1860.

Drepturile cardinale ale bisericii gr-or. romîne sînt codificate în art. de lege IX. anul 1868, — iar articolul de lege XX. anul 1848 susține drepturile autonome ale bisericii ortodoxe impunînd guvernului datorința de a convoca congresele naționale. În legea din 1868 se garantează dreptul suveran al bisericii de a dispune și guvernarea în afaceri bisericești, școlare și fundationale. În temeiul § 3 din această lege susțin eu cu toată convingerea, că concluzele congresului aduse cu observarea normelor depuse în statutul organic nu pot fi nimicite titulo dreptului de supremă controlă. Invocarea art. de lege XX. din 1848 este deci greșită.

Despre biserica romînă unită, am zis că deși nu are autonomie înscrisă în legile țării, ca biserica ortodoxă romînă, — totuși întreaga ei organizație este constituțională și se bazează pe principiile sinodalității. Nu există deci nici o îndoială, că Ex. Sa mitropolitul va ținea seamă de hotărîrile sinodului provincial.

Cu stimă:

Dr. Stefan C. Pop.

Din România.

Aniversarea de 40 de ani a căsătoriei suveranilor.

Luni 2 Noemvre, MM. LL. Regele și Regina au sărbătorit a 40-a aniversare a căsătoriei lor.

Cu acest prilej au primit număroase scrisori și telegrame de felicitări din țară și străinătate.

La orele 12 și jum. din zi, Majestățile Lor au primit pe dnul prim-ministru, care, prezentând reginei un frumos buchet de flori, a adresat felicitări și urări în numele consiliului de miniștri.

În urmă Suveranul și Regina au primit Casele lor civile și militare, în numele cărora d. I. Kallinderu a rostit următoarea cuvîntare:

Neam al lui Cain, măruntaiele tale urlă de foame ca la un câine bătrîn.

Neam al lui Abel, încălzește-ți pîntecul la căminul patriarhal.

Neam al lui Cain, tremură de frig în peștera ta, sârman Șacal!

Neam al lui Abel, iubește și îmulsește. Și aurul tău face micuți.

Neam al lui Cain, inimă ce arde, ferește-te de poftile — aceste mari.

Neam al lui Abel, tu crești și ciugulești ca păduchia de lemn!

Neam al lui Cain, târăște-ți familia pe drumuri, spre prăpastie.

Ah, neam al lui Abel, siarvul tău va îngrașă pînăntul fumegător!

Neam al lui Cain, sarcina ta încă nu e împlinită;

Neam al lui Abel, iată și rușinea: fierul e învins de băta vîntului.

Neam al lui Cain, urcă-te 'n cer și-avârle pe pământ pe Dumnezeu!

Tristan.

Sus, Cerul! zid de pînă pe care o 'năbușește, tavan iluminat pentru o operă-bufă, unde fiecare istrion calcă un pământ însângerat;

Spaimă a stricăturii, speranță a nebunului ermit; Cerul? capac negru al uriașului cazan în care fierbe imperceptibila și vasta Omenire.

Madrigal trist.

Ce mi trebuie să fii înțeleaptă? Fii frumoasă și fii tristă! Lacrimile înfrumusează obrazul, precum un fluviu un peisaj; furtuna întinerește florile.

Te iubesc mai ales atunci când bucuria fuge de pe fruntea ta încrețită; când inima ta se înneacă în groază; când peste prezentul tău se desfășoară înspăimîntătorul nor al trecutului.

Te iubesc atunci când ochii tăi mari varsă o apă caldă ca sângele, când, cu toată legănarea mîinii mele, îndurerarea ta, prea grea, răzbește ca suspul unui om în agonie.

Aspir, voluptate divină! Imn profund, desfățător! toate suspinele pleptului tău, și mi se pare că inima ta te luminează din perlele ce îți varsă ochii!

Vestitorul.

Orice om vrednic de acest nume, are în inima lui un șarpe galben, așezat ca pe un tron, care, dacă omul zice »Vreau!«, răspunde »Nu!«

Cufundă-ți ochii în ochii întinși ai Satyreselor sau ai Nixelor, șarpele zice: »Gândește-te la datoria ta!«

Fă copii, plantează arbori, poleiește versuri, șarpele zice: »Trăi-vei în seara asta?«

Ori ce-ar încerca sau ori ce-ar spera omul, el nu trăiește o singură clipă, fără să nu primească înștiințarea nesuferitei Vipere.

Moartea amanților.

Vom avea paturi pline de mirezme ușoare, divanuri adânci ca niște morminte, și flori ciudate pe etajere, răsărute pentru noi supt cele mai frumoase ceruri.

Sfârșindu-și pe întrecute cele din urmă călduri, inimile noastre două vor fi uriașe torțe cari își vor răsfrînge luminile îndoite în sufletele noastre, aceste oglinzi gemene.

Într'o seară făcută din trandafiriu și albastru mistic, vom schimba un fulger unic, ca un suspin lung, plin cu vorbe de adio;

Iar mai târziu un inger, deschizînd porțile, va veni să reînsuflească, credincios și vesel, oglinzile-aburite și flăcările moarte.

Abel și Cain.

Neam al lui Abel, dormi, bea și mîncă; Dumnezeu îți suride cu bunăvoință.

Neam al lui Cain, târăște-te și 'n noroi să mori ticăloșește.

Neam al lui Abel, jertfa ta lingusește nasul Serafimului.

Neam al lui Cain, lua-va vr'odată un sfârșit chinul tău?

Neam al lui Abel, îngrijește-ți sămănăturile și cirezile.

Sire,

Prea grațioasă Regină,

Nespus de prețioasă este aniversarea de astăzi, care amintește Majestăților Voastre 40 de ani de fericită împreună viață, iar supușilor Voștri ziua în care s'a împlinit încă una din dorințele națiunii.

În această zi, îndoit de însemnată, binevoiască Majestățile Voastre a-mi permite să îndeplinesc sarcina, ce mi-au dat credincioșii Voștri slujitori, de a depune la picioarele Voastre prea respectuoasele noastre felicitări.

Sire,

Prea grațioasă Regină,

Aducându-Vă viile noastre urări, ne facem nu numai o datorie sufletească către Majestățile Voastre, ci și către țară, pentru care sărbarea de azi înfățișează simbolul unirii ei cu dinastia,

Ca unii, cari am avut fericirea a Vă apropia, știina, mai ales, cu câte greutăți și piedici au avut Majestățile Voastre de luptat, căci progresul făcut de patrie este evident și simțit de toți. Țara e recunoscătoare Majestăților Voastre pentru neafirmarea și fala la cari ați ridicat-o, cu ajutorul Milostivului Ziditor; iar Istoria va înregistra cu litere de aur măreața operă ce Va fost ursit să împliniți.

Paginile glorioase ale vieții românești din acești 43 de ani, vor aminti viitorimii cât de mult Majestățile Voastre și-au unit cugetările și fapăturile cu idealul poporului român.

Fiecare faptă, fiecare pas înainte ce s'a săvârșit, va mărturisi pururea bărbăția și înțelepciunea Voastră, Sire, care, ca și Frideric al II-lea, ați dat pilda celui dintâi servitor al Statului; va aminti înălțimea de cugetare, bunătatea și dragostea Voastră, Prea Grațioasă Regină, care, cu cuvântul și cu pana măiastră, ați slăvit simțirea română și datinele strămoșești, și ați sădit și rodit în inimile tuturor iubirea de țară și de neam.

Din adâncul inimei dorim Majestăților Voastre să ajungă nunta de aur și să se bucure încă multă vreme înainte de tot fericitul bine, trupesc și sufletec. Fie ca Pronia, care a binecuvântat munca Voastră de până acum, hărăzind Majestăților Voastre serbări atât de mândre și de rari, ca cea de astăzi, să îmbogățească totdeauna viața Voastră cu fapte mărețe.

Înălțăm asemenea rugă ferbinji către Cel-A-Tot-Puternic, care s'a arătat îndurător către poporul român, să-l aibă în sfânta sa pază și să reverse binefacerile sale asupra lui și a Dinastiei române, până la sfârșitul veacurilor. Insuflești de aceste sentimente și pătrunși de nestrămutat devotament, slujitorii Voștri Vă roagă totdeodată a primi ca primos de adîncă recunoștință, aceste două amintiri pe cari sint turnate Auguștele Voastre chipuri.

Să trăiți Sire!

Să trăiți Prea Grațioasă Regină!

Trăiască Dinastia Română!

M. S. Regele, primind darul, a mulțumit călduros, zicând, că dorința Sa cea mai mare este ca restul vieții Sale să-l închine binelui obștesc și măririi Patriei.

La dejun au avut onoarea a lua parte, pe lângă Altețele Lor Regale, Principesa Moștenitoare cu copii, Alteța Sa Principesa Sofia de Wied; d. Brăteanu, președintele consiliului de miniștri; d. ministru Costinescu; starețul mănăstirii Sinaia; comandantul batalionului 3 vânători; Curțile Regale și Prințiarie; în totul 30 de persoane.

La orele 6 p. m., s'a dat în teatrul Castelului »Peleş« o reprezentație de tablouri-vii.

În aceste tablouri, cari înfățișau diferite episoade luate de Carmen Sylva, din istoria și legendele neamului românesc și descrise cu măiastră Ei până, au figurat Altețele Lor Regale: Principesa Maria, Principii Carol și Elisaveta; Principesa Sofia de Wied, precum și persoane din societate. După reprezentație Majestățile Lor au mulțumit călduros Altețelor Lor Regale și celorlalte persoane pentru plăcuta distracție ce Le-au procurat. În urmă au ținut cerc până la orele 8 seara, când S'au retras în apartamentele Lor, fiind salutate cu iubire și adânc respect de asistență.

*

Cu prilejul aniversării de 40 ani de căsătorie a MM. LL. Regelui și Reginei, Auguștii noștri Suvni, primind din toată țara și străinătate cele mai călduroase felicitări, d. președinte al consiliului de miniștri este însărcinat să arate din partea Majestăților Lor cele mai vii mulțumiri.

Politica românilor din Ungaria

Trecut, prezent, viitor. De A. B.

V.

Iar poporul român, masele cele mari ale țărănilor trudiți, cari de secolii muncesc câmpiile și apără hotarele țării, a fost și a rămas cu totul nesocotit de clasa stăpânitoare, care în trecut l-a exploatat și l-a asuprit pe chestia religioasă supt cuvânt că este schismatic, iar astăzi îl exploatează și îl asuprește pe chestia națională, supt cuvânt că este străin și nu i se cuvin drepturi politice, până când nu se vor contopi în națiunea maghiară, »singura națiune alcătuitoare de stat«, și prin urmare singura în drept de a trăi și a se dezvolta în statul ungar.

În asemenea situație, a li se vorbi românilor din Ungaria de împăcare cu maghiarii, este cel puțin neros. Când unul dă cu ciomagul, și celălalt, cu mâna goală, primește numai loviturile, este o ironie crudă ca cel cu ciomagul să strige: Haid, frate, să ne împăcăm! Toată lumea va admite că celălalt nu-i poate răspunde altfel decât: Fă bine și lasă ciomagul jos, și apoi să vorbim de împăcare!...

Concluzia se impune dela sine: Este frumos că d. Justh și cei de o credință cu d-sa recunosc necesitatea împăcării și românii le sânt mulțumitori pentru acest gest cavaleresc și patriotic. Dar dacă d-lor doresc în mod sincer și serios împăcarea, apoi nu românilor, ci conașionalilor săi maghiari să se adreseze.

*

Da, românii doresc împăcarea cu ungurii, și au dorit-o totdeauna, precum am amintit și mai în urmă. Este însă întru firec că ei nu pot nici să o propună, nici să o ducă la îndeplinire, fiind parte atacată și în defensivă. Aceasta o pot face numai ungurii, cari dețin astăzi întreagă puterea statului ungar.

»Împăcarea« dorită de d. Justh nu se poate face cu vorbe, fie oricât de frumoase; cu gesturi, fie oricât de cavalești; cu promisiuni, fie oricât de ademenitoare. Un crud trecut de câteva sute de ani l-a învățat pe român să fie, nu numai îndelung răbdător, și în acelaș timp și prudent și neîncercător. Vorbele nu mai au înaintea lui nici o valoare.

Fraze frumoase și promisiuni goale a mai auzit el și în alte timpuri, cu deosebire când stăpânitorii unguri erau amenințați de primejdii și ajutorul elementului românesc le era de mare trebuință.

Chiar și Prometeul maghiarismului modern, Ludovic Kossuth, ajuns la strâmtoare și văzându și opera și patria amenințată cu distrugere, dădea, la 1849 proclamații peste proclamații. În cari promitea românilor largă autonomie națională și parte mare în conducerea trebilor țării. Dar românii, cari erau și atunci Stan pășit, nu s'au lăsat ademeniți, și Buteanu, reprezentantul țărănimii române, care în acelaș an și-a sfârșit viața în spânzătoarea ungurească, îi răspundea că multă durere, dar și cu multă dreptate:

»Libertatea voastră sânt furcile, egalitatea drepturilor stă într'acea, ca celelalte neamuri cari locuiesc cu voi într'o țară, să le topiți în elementul maghiar. Treziți-vă, mai este încă vreme, și nu vă pătați caracterul național, căci sunteți făloși, și de multe ori fala cea proastă mult stică unei nații și o politică rea și smintită pe un neam îl poate răsturna în mormânt... Voi numai la slugi poftiți a fi ocărmitori, iar nu la cetățeni liberi. Așa este că libertatea voastră e lingșitură, amăgitoare și vorbă seacă!«

În timpul absolutismului austriac, după revoluția, din 1848, de asemenea li s'au făcut românilor multe promisiuni și multe propuneri, cu deosebire din partea emigraților maghiari, de a face cauză comună cu ungurii pentru redobândirea libertății. Dar românii cari, precum am văzut din vorbele Buteanului, cunoșteau prea bine »libertatea ungurească«, nu s'au lăsat ademeniți, cu toate că, precum se știe, ei au fost tratați de

Austriaci, în chip de recompensă pentru serviciile făcute, cu aceeaș asprime cu care ungurii au fost tratați în chip de pedeapsă,

Au încercat oameni politici ai ungurilor, în mai multe rânduri, să producă un curent împăciuitoare, între români, cu ajutorul unor fruntași ai românilor, pe ca i i-au câștigat spre acest scop, fie prin favoruri personale, fie prin amenințări.

Amintim d. e. încercarea dela 1884 a Mitropolitului Miron Roman și a d-lui Iosif Gall de a întemeia un partid »moderat« român, care știm că a făcut cel mai strălucit fiasco. Știm de asemenea că »dualismul româno maghiar bine stabilit«, pe care îl proclamase, pe la anii 1890, răposatul Vicențiu Babeș, supt auspiciile ilustrului Dr. Alexandru Mocsonyi, n'a avut alt rezultat decât retragerea propunerii din prezența partidului național român și complea izolare politică a lui Mocsonyi, cu tot prestigiul său familiar și cu toată autoritatea și meritele sale incontestabile.

Acum asistăm la o nouă încercare de a face să revie și să prindă teren între români, idela unui partid »moderat«. Inițiatorul este d. Emil Babeș, avocat în Budapesta, fiul răposatului Vicențiu Babeș, care însă niciodată n'a trait între români și n'are relații politice în niciunul din ținuturile românești.

Pe propria sa răspundere și cu o competență și autoritate foarte contestabilă, d. avocat E. Babeș s'a apucat să »organizeze« partidul moderat român, al cărui aderenți nu vor însă să se ivească din nici o parte. A publicat și un program a acestui partid, și a dat să se înțeleagă că unii dintre fruntașii români, și în special dintre dignitarii bisericești, i-ar sprijini acțiunea. Până acum însă, nimenea dintre oamenii de seamă ai românilor nu s'a arătat în publicitate ca aderent al dlui Babeș, ba mulți din cei vizați prin ziare s'au lepădat formal de dânsul.

Tot ce a transpirat cu oareșcare pozitivitate din încercările d-lui Dr. Emil Babeș, este că d-sa a pus la cale înființarea partidului său, nu cu românii, ci cu anumite cercuri politice ungurești, în special cu unii membri ai partidului kossuthist. Ziarul »Reichspost« din Viena a publicat chiar un memoriu, pe care »moderații« d-lui Babeș l'ar fi adresat acestui partid, cerându-i sprijinul moral și mai ales material, spre a putea pune pe români în serviciul luptei sale, pentru »dobândirea independenței Ungariei. Adevărat că d. Babeș se leapadă de paternitatea aceluși memoriu, dar de legăturile sale cu cercurile politice ungurești și în special cu kossuthiștii, nu se mai poate lepăda.

Și astfel ni-se stabilește convingerea, că nu românii ci ungurii doresc înființarea unui partid moderat român, și anume o doresc totdeauna când ajung la strâmtoare cu politica lor, cum au ajuns acum, de când cu criza guvernului coalitivist.

De astădată se vede că strâmtoarea este mare de tot, și de aceia le sânt așa mari și stăruințele de a produce aparența, că sânt și între români elemente moderate, cari declară ele însele, că membrii partidului național român sânt »ultraști«, cari ascultă de »inspirații străine«, și prin urmare sânt periculoși existenței și integrității statului maghiar. Aceasta, dacă ar fi așa, ar da, firește, orecare legitimitate, atât prigonirilor la cari românii sânt supuși, cât și refuzului de a-i face părtași la conducerea statului, prin acordarea votului universal, etc., etc.

Iată care este singurul rost al partidului »român moderat«. Dar zadarnică e orice iluzie. Și încercarea dlui Dr. E. Babeș se va pierde, după cum s'au pierdut și cele anterioare ei. Unicul ei rezultat va fi, că va produce o nouă dovadă, că românii nu se lasă ademeniți de asemenea curente ipocrite și mincinoase, al căror scop final este desființarea lor națională!

Însă cu tot refuzul categoric de a ceda ademenirilor ungurești, românii nu și-au pierdut niciodată bunul cumpăt. Niciodată ei nu s'au dedat la turburări și acte de violență. Niciodată n'au

Szilágyi Eleonora

fabrică de liquer, puncii și rum
CLUJ-KOLOZSVÁR str. Kossuth L. 25

Să cumpărați numai rum și liquer de **SZILÁGYIELEONORA**,
pentru că acela este cel mai bun și cel mai ieftin. — Se capătă ori unde. —

Prăvălie principală de vândut Kossuth Lajos utca 25.

Mare magazin de tea.

Telefon 239. Fiți atenți la adresă!

existat între ei conspirațiuni, societăți secrete, comploturi, sau alte mijloace de luptă revoluționară. Totdeauna și-au spus păsurile și dorințele în mod leal și pe față, și în contactul zilnic cu ungurii au rămas și în zile bune, și în zile grele, cuviincioși și moderați. Cine a trăit sau a copilărit, d. e. în timpul regimului austriac dintre anii 1850—67, își va aduce aminte și va recunoaște, chiar ungur fiind, dacă e de bună credință, că românii, deși suferiseră cumpănit în revoluția ungurească și deși situația era foarte grea pentru unguri în acea epocă, nu s'au purtat față de ei ca față de dușmani și, în relațiile particulare dintre cetățenii de diferite neamuri ale Ungariei, niciodată n'a fost mai multă liniște, și chiar armonie. Oare așa ar fi fost aceasta, dacă caracterul românilor l-ar fi îndemnat să plătească ungurilor cu aceeași monedă, cu care le plăteau ei când erau mari și tari și cu cari le plătesc astăzi, după ce iar s'au înstăpănit asupra Ungariei?

Românii nu și-au pierdut bunul cumpăt nici chiar când erau instigați de agenți provocători, pe cari stăpânirile de pe vremuri nu odată i-au pus la cale ca să i ademenescă la turburări. Cât n'ar fi dat oligarhii din Budapesta pe o cât de mică revoluțiune românească, ca să se poată, măcar de formă, justifica actele de prigonire îndreptate contra românilor, cari după busele lor vecinic nedovedite, sânt un element barbar, turbulent, centrifugal, distrugător de stat, etc. etc. S'a și putut citi prin ziarele șoviniste maghiare în dese rânduri, cu deosebire în deceniile din urmă, că românii, când cei din Bihor, când cei din Zarand, când cei din Banat sau din Ardeal, sânt gata de răscoală și că ungurii locuitori între ei sânt în pericol. Totdeauna însă s'a dovedit că aceste revoluții au existat numai în fantazia, sau mai bine zis în combinațiile și în dorința șoviniștilor unguri, și în cele din urmă însuși guvernul și organele sale au fost siliți să le desmințescă.

Și e foarte natural să fie așa!

Românii, cu toate suferințele seculare ce au îndurat, nu sânt conduși față de unguri nici de dușmănie, nici de ură sau de fanaticism național, ci lupta lor este o luptă de legitimă apărare, iar principala și aproape singura lor armă, prin care s'au susținut până acum și speră să se susțină și în viitor, în așteptarea unor timpuri mai bune, este răbdarea.

Nu-și pierde românul bunul cumpăt, dar nici nu se lasă ademeni: aceasta este caracteristica lui, cristalizată din experiențele dureroase ale unui lung, greu și furtunos trecut!

Repetăm încă odată; este absolut inutil a se vorbi acestui popor de împăcare!

Vine iarăși criza.

Criza.

Arad, 19 Noembrie.

N'am voit să fim proroci mincinoși, dar în moment, ce am avut cunoștință de planurile noului guvern, puteam afirma cu siguranță, că vremurile de liniște și de pace în politica noastră sânt încă îmbrăcate în negura unui viitor îndepărtat.

Pretențiile exagerate, absurde chiar, ale corifeilor feudali nu puteau fi îndeplinite, fără ca ele să fi avut pentru întreaga populația țării și pentru Coroana însăși cele mai îngrijitoare urmări.

Se vede, că cercurile conducătoare vieneză și-au dat seamă de cursa în care voia să le atragă proaspăta coalțiție ungară, și cu un ceas mai curând, până când momentele lui Wekerle și ale lui Andrassy nu au început să și facă efectul — Viena a strigat un energic veto.

În felul acesta criza s'a întors iarăși în fața ei de mai înainte. Nesiguranța rămâne din nou stăpână pe întreaga atmosferă politică a Ungariei.

În fața acestui refuz din partea Vienei, s'ar crede, că opinia publică și-a formulat o părere bună despre grija părintească cu care Coroana protejează popoarele sale și interesele generale ale țării împotriva unei haite de feudali, care prin felul ei de operațiune nu caută, decât să și creieze o situație nezdruincabilă în conducerea țării.

Departate de a putea confirma acest fapt, putem avarsa fără temere, că vom fi desminții realitatea, că din partea Coroanei nu s'a pus destulă energie în refuzul categoric al concesiilor militare.

Pentru că în alt caz nu ne putem închipui, cum de lucrul acesta a rămas nehotărât de atâta vreme.

Iată deci ce ne face să afirmăm, că totuși s'au continuat unele târguicli pe acest teren și s'a dat chiar o rază de speranță corifeilor unguri în aceasta direcție.

În baza acestei promisiuni credem noi, că se succedeză cu atâta zel audiențele la Coroană.

În cazul, când aceste concesiuni nu vor fi acordate coalțiției, care nu e dispusă să lucreze în alt chip, acesteia nu-i va rămâne altceva, — dacă la ambițiile sale — decât să mănânce din pâinea amară a opoziției.

Partidul lui Justh atunci va ieși în fața scenei și va lua rolul de conducător.

Această alternativă este cu atât mai probabilă cu cât la Viena se urmează cu multă sârguință tratative, în ascuns se vede, cu membrii de-ai fostului guvern al drabanților.

Știrile ce ne vin dela corespondentul nostru asupra acestui lucru, deși le dăm supt rezervă, pot conține totuși un sămbure de adevăr și în cazul acesta avem credință că în consiliul de Coroană, anunțat pentru începutul săptămânei viitoare, Împăratul se va folosi mai energic de prerogativele, ce i le oferă constituția țării.

Despre înrăutățirea situației primim din partea corespondentului nostru cele ce urmează:

Insuccesul lui Wekerle la Viena.

Budapesta, 19 Noembrie. (Dela corespondentul nostru). V'am anunțat în raportul meu de ieri, vizita premierului Wekerle la Viena. Rezultatul audienței avute la Împăratul n'a încântat de loc pe corifeii maghiari, care s'au adunat azi în jurul șefului lor, pentru a le povesti taina.

D. Wekerle a fost silit să mărturisească colegilor săi, că Coroana nu este dispusă să satisfacă în nici un chip cerințele noului guvern.

Tendința Vienei este să rupă pe cât să poate din pretențiile formulate de coalțiție, așa încât la urma urmei să nu mai rămână nimic din toate acestea.

Credința ce va trebui să încolțiască tot mai mult în sufletul politicianilor militanți este — deși faptul acesta îl semnalează deocamdată supt rezervă — că Coroana prin repetatele ei respingeri caută numai să câștige timp, până când va lua înțelegere deplină cu contrarii coalțiției, pe care vrea să-i scoată din întunec.

În astfel de împrejurări situația guvernului nu este nici bună, necum sigură, căci cu mâinile goale nu să poate prezenta în fața țării.

Nici o concesie.

Budapesta, 19 Nov. (Dela corespondentul nostru). În cercurile politice de aci a produs o adevărată consternație declarația ministrului președinte Wekerle, față de un deputat credincios cultului său politic, că împăratul refuză orice concesie pe teren militar.

Din cauza aceasta Kossuth, care și-a legat și el soarta de coalțiție, s'a prezentat astăzi foarte abătut în mijlocul aderenților săi. În general în toate cercurile guvernamentale și în sinul scizlunei kossuthiste bântuie, o atmosferă foarte pesimistă.

Criza se amână.

Budapesta, 19 Nov. (Dela corespondentul nostru). Din cauza refuzului Coroanei, de a satisface dorința coalțiției pe terenul concesiilor militare, la care Andrassy nu renunță cu nici un preț criza, care părea că se apropie de sfârșit a intrat din nou în o fază nedeslușită.

O trăgănare a unei soluții a crizei e deci în perspectivă.

Un membru al partidului kossuthist despre criză.

Budapesta, 19 Nov. (Telegramă dela corespondentul nostru). Un membru al partidului kossuthist întrebă asupra soluției crizei a declarat următoarele:

»Toate semnele ne prevestesc cu siguranță, că baza soluției crizei devenită cronică, încă nu s'a aflat. Situația guvernului este astăzi mai grea, ca ori când.

»Greutățile ce le are de întâmpinat acest guvern sânt astăzi atât de mari, încât dacă nu le vor putea învinge sau delătura cel puțin în parte, partidului kossuthist nu i rămâne altceva, decât să treacă în opoziție.

Atât este sigur, că în ceasurile din urmă situația s'a agravat.

Legături cu poporalii.

Budapesta, 19 Noembrie. (Telegramă dela corespondentul nostru). Ministrul președinte Wekerle a avut astăzi după ceasurile douăsprezece o consfătuire cu șeful partidului popular Rakovsky.

La consfătuirea aceasta, care a durat o oră, a asistat și contele Aladár Zichy. Nu se știe cu siguranță ce s'a discutat între premier și șeful poporalilor, considerând însă faptul, că Kossuth a promis poporalilor 45 de mandate și 15 posturi de fișpani, se dă cu siguranță, că convorbirea n'a putut să se continue decât asupra acestui subiect.

Un nou proiect de program al guvernului.

Budapesta, 19 Nov. (Dela corespondentul nostru). »Neues Wiener Tagblatt« din Viena publică în numărul său de astăzi în estras, un memoriu al cărui autor se presupune a fi însuși primministrul Wekerle. — Acest memoriu cuprinde un nou proiect de program al guvernului.

După numita foaie proiectul ar conține următoarele puncte:

Rezoivirea chestiei băncei.

De oarece chestia băncei să poate rezolva numai în urma unei învoiri reciproce a ambelor guverne, guvernul coalțiției se va

Rummolit. Articol necesar la economia casnică. Cine vrea să aibă plăcerea de a gusta la casa sa rom bun, curat și aromatic, să se folosească de »Rummolit«. — Prețul unei sticle 70 fileri. 10 sticle 7 cor. — O sticlă e de ajuns pentru a produce 2—3 kilogr. de rum veritabil.

Depozit principal: **MOLDT BÉLA**, farmacist Gyertyámos.

Hustokol. Medicii o folosesc cu mult succes la îmbolnăvirea organelor de respirație, boale de piept, catar de plumăni, catar măgăresc; contra tusei, astimei etc. — Prețul unei sticle 6 coroane. 3 sticle 16 coroane.

»Crema-Ideal-Violetta« de prezent cea mai bună și nestrăicicioasă cremă pentru față și mâni. Prețul 1 cor., și 250 cor.

Doloresit. Cel mai sigur și mai cu efect medicament la întărătarea intestinelor și pentru junghiiuri în oase, dureri sfâșietoare, înțepeniri, precum și contra tuturor boalelor ce obvin prin răceală. La începutul boalei e de ajuns și o singură sticlă; la boale învechite folosirea a 3—4 sticle sunt de ajuns pentru totala vindecare. — Prețul unei sticle 4 coroane. 5 sticle 15 coroane.

conforma acestei dispoziții, în ceea ce privește prelungirea privilegiului.

Acest guvern pretinde ca recompensă pentru prelungirea privilegiului, începerea de pe acum a plăților în bani gata.

Guvernul austriac este dispus să între cu cel ungar în tratative asupra acestei chestii.

Intervine o singură dificultate, anume că pe când ungurii dictează termenul prelungirii privilegiului pentru anul 1917, pe atunci nemții țin să se prelungească până la 1920.

Asupra acestui lucru vor decide amândouă guvernele.

Sarcinile comune.

Asupra acestei chestii — zice numita foaie, guvernul ungar ține la cheltuielile comune efectuate deja, să se voteze neapărat.

În ceea ce privește cheltuielile ce se vor face în viitor, e de lipsă să se continue unele debateri, deoarece ungurii au de gând să pretindă unele înlesniri pentru Ungaria.

Caracteristica este arma cu care noul guvern vrea să pășească împotriva lui Justh, în fața alegătorilor. Se știe că Justh își pregătește terenul pentru alegerile viitoare înarmat cu chestia băncii autonome și cu reforma electorală, bazate pe votul universal egal și secret.

În fața acestor arme zdrobitoare, noul guvern a adoptat și el numai de luptă, cu ajutorul căruia vrea să și răpună adversarul. Anume s'a alipit pe lângă serviciul de doi ani.

Este posibil, ca noul guvern să aibe șanse de reușită în cazul, când se va putea înscrie în proiectul lui de program acest punct.

Nesiguranță în viitor.

Budapesta, 19 Nov. (Dela corespondentul nostru). »Neues W. Tagblatt« scrie ca comentarii la programul presupus al lui Wekerle, că o rezolvire pacifică a crizei cu toate acestea nu se poate privi de un *fait accompli*.

Presă maghiară și criza.

Budapesta, 19 Nov. (Dela corespondentul nostru). Întregă presa maghiară nu are astăzi nici o obiecțiune asupra vizitei de ieri a lui Wekerle la Monarch.

Se vede, că intenționat trec supt tăcere faptele zilei, pentru că nu vreau să dea pe față noile încercări ce s'au ivit pe orizontul politicii maghiare, tocmai în momentul, când se credea, că sfârșitul crizei e iminent.

Drabantii pe lucru.

Budapesta, 19 Nov. (Dela corespondentul nostru.) Face mare senzație în cercurile politice de aci, zvonul ce a transpirat astăzi, că înainte de audiența lui Wekerle ar fi fost — noaptea fostul — homo regius Lukács László, primit în audiență de Monarch.

În acelaș senz se vorbește și de Mérey Horváth, care în vremea drabantilor a jucat un rol important în mișcarea antikossuthistă.

Pactul militar.

În Programul de soluție al lui Wekerle—Andrássy, rezolvirea chestiei militare este o condiție primordială. Andrássy susține, că fără rezolvirea favorabilă a acestei chestii, nu se va putea accepta nici o nouă sarcină pe seama armatei.

Guvernul cel nou se obligă a nu opune nici o rezistență nouilor reforme militare, ce sânt în perspectivă, ci va susține chiar efectuarea lor.

Asupra acestui punct Wekerle și Andrássy voiesc să aibă asigurată o rezoluție definitivă, ca

nu cumva în anul viitor să izbucnească între Coroană și parlamentul maghiar noi conflicte din cauza aceasta.

În privința concesiilor militare Coroana rezistă și în felul cum s'au cerut din partea lui Andrássy nu vor putea fi acordate.

Ca punct a parte amintim, că fără concesiile însă ministrul Andrássy nu primește nici o misiune.

Andrássy în audiență.

Viena 19 Noemvre. »Neue Freie Presse« află, că Împăratul va primi pe Andrássy în audiență încă înainte de șinerea consiliului de coroană, ceea ce dovedește, că punctele încă nerezolvate depind de el și lui i-se prepară rolul de conducător în rezolvirea crizei.

Cronica medicală.

Ofița și praful.

Unul dintre flagelele secolului actual este și ofița.

Boală teribilă, cu consecințe și mai teribile, ofița sau tuberculoza se poate lua prin caracterul direct sau prin contactul indirect.

Nu voi vorbi aci de contactul direct, de modul cum se poate lua ofița dela o persoană cu care trăim în casă, dela un frate, dela nevastă sau vice-versa, — ci voi vorbi de contactul indirect, de contagiunea ce prezintă ofița, respirând praful ce se ridică pe strade sau aierul prăfuit din sălile spitalelor, în cari se caută tuberculoși.

Acum vre-o douăzeci de ani, în urma studiilor și publicațiilor lui Willemin, Cornet și mai ales Koch, toți savanții și oamenii de știință erau convinși, că ofița se poate lua foarte ușor, respirind aie ul prăfuit.

Și lucrările acestor savanți au ajuns nu numai la concluzia că, respirând praful ce se ridică de pe strade este vătămător, dar și praful, care se depune binisor în case, pe mobile, pe tablouri, căci Cornet a făcut un studiu lung, a luat praful ce se strânsese pe tablouri, după oglinzi, după fotografii, și cu acesta a putut să dea ofița la mulți purcei de India.

Rezultatele acestea, date publicității, au speriat pe medici și pe toată lumea, și atunci un strigăt de alarmă, s'a ridicat în presă și în conferințele publice, contra pericolului ofiței prin respirarea prafului.

Dar medicii doritori de a controla ei însăși această plagă, acei, cari au făcut studii în acest senz după cele publicate de savanții ce pomenii mai sus, au ajuns la concluzii nu așa de fundamentale, ba de multe-ori rezultatele lor au fost negative, așa că, publicațiile cari s'au urmat de atunci încoace în acest senz, au fost mai mult sau mai puțin contradictorii.

Între alte lucrări, doctorii italieni Santi Sirena și Pernice, în urma cercetărilor ce au făcut, au ajuns la concluzia, că praful, provenit din scuipatul tuberculoșilor, nu este contagios, după ce a stat expus razelor solare mai multă vreme. Tot cam la aceleași concluziuni a ajuns și doctorul Baumgarten în 1890.

Câțiva ani mai târziu (1894) Straus, întinzând domeniul cercetărilor sale, a găsit microbul tuberculozei în nările doctorilor și infirmierelor cari erau în spitalele de tuberculoși, și și natural că publicația lui a făcut mult zgomot, a redeșteptat iarăși teama cea mare pe care o băgase în sufletul lumii, cu zece ani mai înainte, Koch, Willemin, Cornet.

În anul 1907, la conferința contra tuberculozei, care s'a ținut la Viena, Flügge crede foarte puțin în posibilitatea contagiunii ofiței prin praful respirat, iar profesorul Calmette nu crede absolut de loc. Însă, trebuie să notăm, că dacă acești doi savanți nu cred în posibilitatea contagiunii tuberculozei prin praful respirat, amândoi însă cred și sânt convinși, că stropii fini, produși de bolnavii de tuberculoză când tușesc, sânt

foarte periculoși și au o mare virulență.

La aceeaș conferință, profesorul Swenson din Stockholm, care mai înainte era de părerea lui Flügge, a făcut o comunicare în care se declară partizan al ideii contagiunii prin praful, și comunicarea sa și o bazează pe o experiență personală, anume:

Într'un grajd mare, în care erau niște vaci tuberculoase, Swenson a pus cinci-spre-zece viței, dar i-a ținut totdeauna departe, despărțiți de vacile bolnave, fără să aibă nici un contact direct cu ele. Constatările lui Swenson, au fost că el a găsit aproape toți vițelii tuberculoși, deci, concluzia ar fi logică: contagiunea tuberculozei prin praful respirat.

De atunci încoace, foarte mulți medici s'au ocupat cu această chestiune, ajungând la rezultate diferite, dar nici unui din ei nu a ajuns la negațiunea absolută a contagiunii tuberculozei prin respirarea prafului.

De curând, în Franța, Le Noir și Camus, au făcut lungi și amănunțite cercetări în acest senz; acești doi medici, au expus în colivii purcei de India, în sălile spitalelor de tuberculoși, colivii puse unele jos, pe scânduri, altele la jumătatea pământului și altele sus, lângă tavan.

Rezultatele lor, pe cari le-a publicat cu toate detaliile în »Presse Médicale«, conchid la contagiunea ofiței prin praful respirat și dacă aceste rezultate nu sânt absolute pentru toți purceii de India expuși în acele săli, ele totuși au un coeficient de contagiune de 75%.

Și să notăm un lucru foarte important: rezultatele avute de Le Noir și Camus au fost obținute în sălile de spitale, săli în cari se caută tuberculoși și prin urmare sânt supuse tuturor regulilor de cea mai mare igienă. Adecă: sălile sânt aierisite, ventilate; bolnavii nu scuipă decât în vase, cari stau în acest scop în serviciul fiecărui bolnav în parte; în vase se pune sublimat în soluție; pe jos, sălile sânt spălate în fiecare zi cu soluțiune de sublimat. Și totuși, în aceste condițiuni de igienă, 75 la sută din purceii de India, au devenit tuberculoși.

Acum, gândiți-vă la locuințele insalubre în cari trăiesc mai multe persoane și în cari curățenia și mai ales asepsia nu se face nici odată așa cum se face în spitale; gândiți-vă la fabricile în cari lucrează zeci de persoane la un loc, și gândiți-vă cât de periculos este pentru toate acele persoane, dacă între ele este una bolnavă de tuberculosă.

Contagiunea este sigură, organismul este totdeauna expus la infecțiune și este destul, ca unul dintre aceștia să se îmbolnăvească de o boală oarecare de plămâni, ca apoi, întorcându-se în fabrică sau în casa în care este un ofiicos, să fie sigur că va căpăta ofița.

Pericolul este foarte mare, și iată unde ar trebui să intervie cu energie serviciul sanitar public, ca să protejeze viața și siguranța traiului celor ce n'au mijloace de trai, celor ce sărăcia le împune să trăiască mulți la un loc și supt acelaș acoperământ.

Pe strade, în praful ce se ridică, pericolul contagiunii ofiței este mare, nu însă așa de mare ca în case, căci pe strade soarele cu razele sale reduce aproape la zero potențialitatea virulență a baciilor tuberculozei, pe când în case, soarele de foarte multe ori nu intră.

Ce este de făcut?

Un singur răspuns se poate da, o singură cale este de a se urma:

Nu scuipați pe jos.

Batista, dacă se întrebuintează la acest scop, sau vasele anume, se pot spăla, se pot steriliza, și dacă în acest mod pericolul din partea unei persoane nu este definitiv înlăturat, cel puțin pericolul contagiunii tuberculozei este oarecum depărtat.

Iată de ce, ar trebui ca întâiul principiu de igienă socială, să se învețe copiii să nu scuipe nici odată, dar nici odată pe jos.

Roma, Noemvre 1909.

Dr. P. Robescu.

CARL TISCHER
SIBIIU-NAGYSZEBEN, Reitschulgasse 6.

Instalează atât în loc cât și în proviță lumină electrică, telefon, sonerie și paratunete; transformează lămpi de petrol pentru ardere cu electricitate cu prețuri ieftene. — Serviciu prompt și conștițios.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Mișcări militare la granița Rusiei.

Berlin, 19 Noembrie. La granița vestică a Rusiei se observă o febrilă activitate militară. Cauza se spune că e, că vor să distrugă toate forturile din Polonia rusească, lăsându-se numai Brest Litovsk care va deveni fortăreață de primul rang servind Rusiei, în caz de război de un punct de sprijin aici fiind încrucișarea tuturor căilor ferate din estul și sudul Imperiului.

Flota de război americană.

Vashington, 19 Noembrie. Guvernul va cere Camerei două vase noi de război, dreadnought.

Realitatea prințului George.

Belgrad, 19 Nov. În cercurile politice de aci se zvonește, că după reîntoacerea ministrului de externe Milovanovici se vor lua decizii importante relative la reabilitarea prințului George.

Temeri de dezordini în Finlanda.

Petersburg, 19 Nov. Astăzi s'a dat ordin de mobilizare pentru primul și al șaptesprezecelea corp de armată. Prima divizie de curasieri a și plecat astăzi spre Finlanda. Sânt temeri că cu ocazia dizolvării dietei finlandeze se vor produce mari dezordini.

Situația în Austria.

Viena, 19 Noembrie. Tratatul partidelor austriace continuă. Șeful polonilor Glombinsky a tratat azi la propunerea germanilor cu social democrații, cari au propus o conferință a șefilor de partide, pentru a stăruia asupra uniunii slave se înceteze obstrucția. Propunerea a fost primită. Conferința va avea loc Marți, Glombinsky voinde apoi să trateze cu uniunea latină a telegrafiat șefilor Conci și Hormuzachi să vie imediat.

Viena, 19 Noembrie. Se crede cu siguranță că Uniunea latină se va pune la dispoziția partidelor doritoare de lucru.

Revoluționari executați.

Micraqua 18 Nov. Au fost prinși aici 500 de revoluționari, care voiau să porniască o puternică mișcare. Ei au fost executați. Intre aceștia se aflau și doi americani.

Președintele Taft a trimis două vapoare de război să primiască pe noul plenipotent al Micraquei, care trebuie să prezinte azi scrisorile de acreditare.

Micraqua 18 Noembrie. Guvernul Micraquan declară că cei doi americani executați voiau să arunce în aer vapoarelor americane, ei și-au mărturisit crima prin urmare execuția a fost legală.

Milovanovici la Viena.

Viena, 19 Nov. Ministrul de externe sârb a sosit astăzi aci. El a declarat ziaristilor, că a fost primit foarte bine pretutindenea și a câștigat multe simpatii pentru Serbia. În ce privește relațiile austro-sârbe ele se îmbunătățesc din ce în ce mai mult și speră că în curând ele vor fi perfecte.

Conflictul între Statele unite și Republica Nicaragua.

Londra, 19 Nov. Vapoarele americane au încetat cursele spre Nicaragua, pentru că porturile au fost blocate și orice vapor ce să apropie este captivat. Guvernul american a protestat împotriva acestei violențe.

Boala lui Björnson.

Corespondentul nostru din Paris ni-a telegrafiat azi că a intrat o ameliorare în starea sănătății lui Björnson.

Cu toate acestea pericolul unei catastrofe nu e în lăturat.

Vizita slavilor în Bosnia.

Sarajevo, 19 Nov. Guvernul local desminte zvonul, că ar fi interzis consiliilor comunale din Laibach, Agram, Praga și Krakovia să viziteze Bosnia.

Consiliul de Coroană.

Viena, 19 Nov. »Budapester Korrespondenz« află că consiliul de Coroană se va ocupa nu numai cu concesiile militare, ci și cu convențiile comerciale cu statele balcanice, precum și cu alte chestii, așa că tratativele cu Viena vor dura câteva zile.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 19 Noembrie n. 1909.

— **Un succes al științei române.** Ni se telegrafează din Londra: Profesorul Toma Ionescu dela facultatea de medicină din București a demonstrat azi în spitalul din Greenwich, metoda analgesiei spirale cu stricnina stovaina, făcând două operații la gât și stomach, în prezența a numeroși medici chirurși. Metoda s'a dovedit admirabilă. Medicii prezenți au felicitat viu pe savantul român.

— **Aniversarea morții împărătesei regine Elisaveta.** Azi, fiind ziua, aniversară a morții împărătesei regine Elisaveta, un parastas s'a celebrat în catedrala din Arad, la care a participat I. P. S. Sa Episcopul, asesorii și funcționarii consistoriali, corpul profesoral, corpul învățătoresc și tinerimea școlară dela teologie, școala normală și școlile elementare din Arad. După parastas, celebrat de spiritualul A. Vesalon, profesorii, membrii consistoriului și tinerimea s'au adunat în sala festivă a seminarului, unde d. profesor Avram Sădeanu a ținut discursul comemorativ.

— **Premiile »Nobel«.** Mai sânt patru săptămâni, până când se vor da premiile »Nobel« pentru știință, literatură și medicină.

În cercurile intime ale acestei bogate fundățiuni sânt designate chiar persoanele, cari vor avea fericirea să pună în anul acesta mâna pe frumusețea sumă de 100 de mii de franci.

Asfel pentru literatură are cele mai multe șanse svediana Zelma Lagerlöf, care are un singur concurent mai serios pe Anatole France. De data aceasta svedianii, este aproape sigur, că vor prefera pe patriaota lor.

Pentru științele fizice sânt designați mai mulți savanți. Astfel se vorbește de Sir William Crookes, care pare a fi cel mai serios candidat. Se mai aduc în discuție și profesorii Paschen din Tübingen, Slaby din Scharlotenburg, Righi din Bologna, Branly din Paris, precum și inventatorul italian Marconi. Pentru științele fizico-chimice e designat celebrul inventator american Edison.

Alți învățați, cari sperează să aibă șanse sânt profesorul Nernst și docentul Theodor Svedberg din Upsala.

Pentru știința medicală au mai multe șanse de a fi încoronați, profesorul Roux, conducătorul Institutului »Pasteur« din Paris, precum și renumitul chirurg profesorul Kocher din Bern. (Elveția). Mai vin apoi alți doi învățați svedieni anume: profesorul O. Mammstein din Upsala și E. B. Wellander, din Stockholm, cari încă au dreptul să se bucure de un renume universal, în urma studiilor lor serioase.

— **Analfabeții în Germania.** Germania este țara unde numărul analfabeților este aproape pe sfârșite. Ținem să dăm câteva date, care întrădevăr merită toată atenția, pentru că ele sânt chemate să ne orienteze cât de departe stăm noi în privința aceasta de Nemți.

După un raport al armatei au fost în anul 1908, 39 de analfabeți într'un număr de 161.000 de soldați, ceea ce face 0.02%, ceea ce înseamnă o îmbunătățire de 0.95% în decurs de zece ani.

E bine să ținem mult cont de lucrurile acestea și să ne serviască în tot momentul de exemplu, căci altcum distanța culturală între lumea civilizată și noi în loc să se scurteze, ia proporții tot tot mai înspăimântătoare.

— **Ucișagii lui Steinheil.** Se anunță din Paris, că directorul teatrului evreesc de acolo din garderoba căruia s'au furat niște caftane precum se știe din desbaterile senzaționalului proces, care s'a sfârșit în Sâmbăta trecută — a declarat unul interlocutor al său, că poliția ar fi dat de urmele hoșilor, care probabil sânt ucișagii pictorului Steinheil și ai doamnei Jappy.

Publicul parizian așteaptă cu o încordată nerăbdare desfășurarea acestui îngrozitor mister, care pasionează și acum opinia publică.

— **Henric de Prusia oaspele contelui Andrassy.** Corespondentul nostru din Viena ne telegrafiază: Se zvonește că Henric de Prusia, fratele împăratului Wilhelm va veni în Noembrie în Ungaria, ca oaspe de vânatoare al contelui Andrassy. Contele Andrassy pregătește mari serbări pentru primirea prințului.

— **Logodna regelui Manuel.** Se depeșează din Londra: Regele Manuel se va întâlni pentru întâia oară azi cu prințesa Alexandra de Life. Piedicele căsătoriei sânt înlăturate. E probabilă logodna care se va anunța încă înainte de plecarea regelui.

— **Dispariția unui vapor.** Ni-se depeșează din Londra: Miliardarul Iohn Iacob Astor, care a plecat în voiaj pe un jacht al său, s'a aflat pe timpul cutremurului din India vestică tocmai în apropiere de insula Jamaica. Se presupune, că miliardarul cu întreg echipagiul său a pierit în valuri, deoarece nu se mai aude nimic de ei.

— **Viforul din Germania.** Ni-se telegrafiază din Berlin, că în toată Europa centrală s'a deslănțuit astăzi un vifor puternic. Comunicația a fost întreruptă la o mulțime de puncte. Berlinul este cu totul izolat telefonic. Serviciul telegrafic este de asemenea întrerupt. Apele Rinului au crescut cu 50 de centimetri. Zăpada căzută se topește imediat astfel, că sânt temeri de inundații.

— **Afacerea Steinheil pe scena turcească.** Din Constantinopol se telegrafiază că un scriitor neoturc a compus o dramă în trei acte, dezvoltând afacerea Steinheil. Actorul Burhan Eddin va juca piesa în turcește.

— **Procesul medicinistului Hokek.** Din Viena ni-se telegrafiază, că astăzi s'a ținut înaintea tribunalului de acolo procesul medicinistului Hokek, specialist în boale de malarie, care a fost acuzat de falsificare de bancnote. Ședința a fost dramatică. Toți martorii au depus favorabil pentru acuzat. S'a dovedit, că inculpatul murea de foame și primea ajutoare din partea altora.

Publicul era atât de emoționat încât plângea. Sentința nu se va aduce decât noaptea târziu.

— **Catastrofa unui balon.** Se telegrafiază din Petersburg, că cu ocazia unei as enziuni întreprinsă de baronul Katers cu aeroplanul său, s'a izbit de un gard și s'a stricat cu desăvârșire. În căderea lui baronul Katers n'a suferit nici o leziune mai serioasă.

— **Avocați români.** Primum din Caransebeș următoarele: Procedul »Tribunei« de-a înfiera supt titlul »avocați români« pe acei uitaji de sine, cari se dau de naționaliști mari în fapt, însă arată un naționalism fals și corupt, a stârnit pretutindene o reacțiune îmbucurătoare. Nu strică dacă exemple astfel de triste se dau neîncetat la iveală. Numai prin publicitate putem aștepta o îmbunătățire. Iacă o pildă și din vestitul Caransebeș și cine nu crede să răsfoiască anuarul băncilor noastre sau de-i place »Pénzügyi compass« și va afla că în acest centru românesc cu episcopia pravoslavnică există o bancă, poreclită de poporul de rând »banca popilor« a cărui jurisconsul e un neromân și slab stăpânitor al graiului nostru. Sânt în Caransebeș 4 avocați români și dintre aceștia doi doctori tineri, stimaji ca avocați buni și cu inima bună față de năcjitul nostru popor. Și totuși nici unul dintre acești doi n'a fost luat în seamă. Cum să ne explicăm acest greș? Răspunsul e ușor de dat. Vina este pali-

Serbări și Petreceri.

Invitare la Convenirea socială împreună cu concert și dans, ce se va aranja în favorul »Atelierului de țesătorie din Orăștie« al »Reun. fem. rom. din com. Hunedoara«, care se va ține Sâmbătă, în 27 Noembrie st. n. a. c. în Orăștie, în sala mare a hotelului »Transsylvania«. Suprasolviri să primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Program: Portul național, conferință de dna Victoria Dr. Erdelyi. »Răsunetul Ardealului«, cor mixt cu solo de I. Vidu. »Muzica prohibită«, de Castaldon. »Codrule«, poezia de M. Eminescu, muzica de Aurel Eliade, solo de dna Berta Stahlberger-Sfocert. »Mestri și plugari«, cuvinte de A. Birseanu, aranjată pentru cor mixt, de H. Kirchner. »Regina Ostrogoților«, poezia de G. Coșbuc, declamată de dna Veturia I. Lăpădatu. »Hora«, cor mixt de G. Dima.

Economie.

Piața grânelor din Arad.

16 Noembrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 1000 mm.	14—14.80
orz 100 mm.	9.10—9.20
ovăs 100 mm	7.—7.10
secară 100 mm	6.70—80
păpușoi 800 mm.	5.80—60

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 12 Noembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — —	28 » 80—29 » 80 »
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 »
Bănățânesc — — — — —	28 » 95—29 » 90 »
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 »
Secară de calitatea I. — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitatea mijlocie	19 » 55—19 » 65 »
Orzul de nutreț, calitatea I.	14 » 75—14 » 95 »
Ovăs de calitatea I. — — —	15 » 70—16 » — »
Ovăs de calitatea a II. — —	15 » 40—15 » 60 »
Cucuruz — — — — —	14 » 80—15 » — »

BIBLIOGRAFII.

A apărut »Luceafărul« Nr. 22 cu următorul sumar Al. Ciura: Ghiță. Maria Cuntan: Cîntece (poezie) M. S. Rîmniceanu: O pedeapsă. I. U. Soricu: Sere-nadă (poezie). T. Murășan: A plecat în lume (poezie). E. Lovinescu: Grigore Alexandrescu. N. G.: Cronică bucureșteană (Loteria de stat), Dări de seamă: G. Rotică: Poezii. Cronică: Titu Maiorescu. Nic. Teclu. Un om fără pereche. Biserica românească ort. din Cacova (Bănat). Biblioteca pentru toți. Ilustrațiuni: Sculptorul Iordăchescu: Imnul orbilor. Eugenia Iordănescu: Efect de toamnă. Biserica veche din Bistra sau »biserica lui Aron«. Biserica ort. română din Cacova (două vederi).

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare »Executorul«, comedie într'un act . . . »40
»La Crăciun«, dramă în 3 acte . . . (»40
»Pictorul fără voce«, com. într'un act. (»40
»Vine vlădica«, comedie în 3 acte . . . »40
»Dușmănoasa«, piesă teatrală într'un act pentru ajun . . . »16
»Așa a fost să fie«, piesă pop. într'un act . . . »40
»In vis«, comedie într'un act . . . »40
»O sărbătoare la cules de vii«, comedie în 3 acte . . . »35
»Leac pentru soacre«, comedie într'un act . . . »50
»Lăcustele«, vodevil în 3 acte . . . »30
»Noaptea de sf. Gheorghe«, vodevil în 2 acte . . . »40
»Pisica«, comedie într'un act . . . »40
»Salon fără pat«, com. într'un act . . . »30
»Zăpăciții«, com. într'un act . . . »30
»Telegrama«, farsă în 3 acte . . . »60

»Iubirea meser.« piesă școlară într'un act
»Fiica pocăită«, » » » în 3 acte
»Prietenii și neprietenii țăranului«, piesă școlară în 4 acte . . . » 1.—
»Ce poate lenevia«, dramă pop. într. act » —50
»In clasa cultă« de I. Agârciceanu . . . » 1.80
»Politica românilor din Ungaria«, trecut, prezent și viitor . . . » 1.—
»Poezii, epigrame și cugetări în proză«, de A. C. Cuza . . . » 1.50
»Despre cinilituri«, studiu filologic și folkloric, de G. Pascu . . . » 4.—
»Rabinul Isaac«, de Nic. Amvrazi . . . cor. 1.50
»Viața și faptele lui Ștefan cel mare, de S. Cujbă . . . » —25
»Dintr'ale neamului nostru«, de G. Coșbuc . . . » 1.—
»Descrierea Moldovei«, de M. Nicolescu » —95
»O căsnicie«, comedie în 3 acte . . . Prețul 3.50
»Apus de soare«, dramă în 4 acte . . . » 2.—
»Vasile Lupu«, dramă istorică în 3 acte » 2.—
»Făclia sub obroc«, tragedie . . . » 1.50
»Bogdan Dragoș«, dramă istorică inedită » 1.—
»Cancer la inimă«, piesă în 3 acte . . . » 1.—
»Nicolae Vulpea«, piesă populară în 4 acte » —70
»Steaua mea«, piesă școlară . . . » —60
»Slugă la doi stăpâni«, comedie în 2 acte » —60
»Mama vacilor«, comedie populară în 3 tabl. » —50
»Curcanii«, comedie patriotică într'un act » —50
»Mireasa«, dramă în 5 tablouri . . . » —50
»Lângă pământ«, dramă în 3 tablouri » —50
»Noroc de soldat«, comedie în 5 acte . . » —40
»Babilonia românească«, farsă filologică într'un act . . . » —40
»Câinele și pisica«, comedie într'un act. » —40
»O repetiție moldovenească«, sau »Noi și iar noi«, farsă într'un act . . . » —35
»Artistele«, comedie într'un act . . . » —30
»In noaptea muntii«, de E. Sterian . . . » 1.50
»Din faptele străbunilor«, de N. Iorga » 1.50
»Moștenirea lui Șaguna«, discurs de Dr. Al. Bogdan . . . » —20
»Alexandria« sau viața, faptele și întâmplările lui Alexandru cel mare macedon . . . » —60
»Versuri de stea«, colinde și cântecele iroziilor . . . » —32
»Moș Stoica«, o sută și una de minciuni . . . » —40
»Genoveva« sau învingerea nevinovăției » —60
»Istoria lui Arghir și a prea frumoasei Ileana cea mălastră cu părul de aur« » —30
»Rabinul Isaac«, de Nic. Amvrazi . . . » 1.50
»Viața și faptele lui Ștefan cel Mare«, de S. Cujbă . . . » —25
»Dintr'ale neamului nostru«, de G. Coșbuc . . . » 1.—
»Din faptele străbunilor«, de N. Iorga » 1.50
»Poezii, epigrame și cugetări în proză«, de A. C. Cuza . . . » 1.50
»Organizațiunea creditului prin băncile românești«, studiu, de Eugen Brote » 1.50

»Carte de rugăciuni« . . . » —24
»Epistolia« dlui Isus Cristos . . . » —20
»Visul« maicii domnului Isus Cristos » —20
»Octoichul cel mic« pe 8 glasuri, legat fin . . . » 2.—

Teatru vol. I, III, IV, și V de V. Alexandri à 1.50
»I de Caragiale . . . » 2.—
»Zorile«, dramă istorică în 2 acte și în versuri 1.—
»Inainte de pauză«, comedie într'un act . . . » —50
»William Tell«, piesă în 5 acte . . . » —25
»Două nebunii«, icoană fam. în 2 tabl. » —30
»Chinematografule«, comedie într'un act . . . » —30
»Ruga dela Chisătau«, comedie într'un act . . . » —70
»Apă rece«, glumă într'un act . . . » —30
»Bicicleta la mahala«, comedie în 3 acte » —50
»Împletește-despletește«, comedie într'un act . . . » —30
»Nici minte, nici noroc«, comedie într'un act . . . » —30
»Olilia sa«, comedie într'un act . . . » —30
»Pur și simplu«, comedie într'un act . . . » —30
»Sărțica«, comedie într'un act . . . » —30
»Slavă Domnului, masa e pusă«, com. într'un act . . . » —30
»Tot găina cântă«, com. într'un act . . . » —30

»Vistavoiul Marcu«, com. în 3 acte . . . » —60
»Vițelul de aur«, com. în 3 acte . . . » —70
»Casierul«, com. într'un act . . . » —30
»Cu voia Dumnișale«, comedie într'un act . . . » —30
»Apus de soare«, dramă în 4 acte . . . » 2.—
»Vasile Lupu«, dramă ist. în 3 acte . . . » 2.—
»Bogdan Dragoș«, dramă ist. inedită » 1.—
»Mana vacilor«, comedie pop. în 3 tabl. » —50
»Curcanii«, com. patriotică într'un act » —50
»Mireasa«, dramă în 5 tablouri . . . » —50
»Lângă pământ«, dramă în 3 tablouri » —50
»Noroc de soldat«, comedie în 5 acte C. —40
»Babilonia românească«, farsă fil. într'un act . . . » —40
»Tetru« vol. I, III, IV și V de V. Alexandri » 1.50
»Zorile«, dramă istorică în 2 acte și versuri . . . » 1.—

Călendar pe anul 1910.

»Călendarul dela Arad« . . . » —50
»Călendarul Poporului român« . . . » —40
»Călendarul național« . . . » —60
»Călendarul Aurorei« . . . » —34

Ilustrate din România cu 10, 16, 20 și 42 fil. bucata. Ilustrate cu palatul ziarului »Tribuna« 10 fil. bucata.

Tot dela librăria noastră se mai pot procura revizite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură ș. a.: scrieri complete, romane, nuvele, poezii traducerii, călătorii etc. etc.

Ori-ce comandă de cărți și prețul lor este a se adresa către: Librăria »Tribunei«, Arad, strada Deák Ferencz Nr. 20.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 10—30 fileri, pentru porto postal.

Se află în toate farmaciile.

Copiii nutriți cu sticla se fac rumeni și plini la obraji, dacă primesc

„Emulsiunea Scott.“

Medicamentul acesta prin substanțele sale nutritive și ușor de mistuit, delătură repede orice scăzământ al nutremântului.

Emulsiunea Scott

e iubită pentru gustul ei de cremă.

E foarte bun contra scăderii și slăbirii puterilor din orice cauză ar proveni aceasta.

Emulsiunea Scott e cea mai verificabilă.

O sticlă originală 2 cor. 50 fil.

De vânzare în toate farmaciile. 2

Poșta Redacției.

Luni, Brad. Tot ce scrii, sânt lucruri de interes personal, sprigin nu ți-se poate da, ști de ce; administrația încă nu poate face chiar nimic în cauza asta. Cât despre celelalte, ne pare rău dar nu știm ce vrei să spui.

Respectul nostru. G.

Poșta administrației.

Dr. Ioan Voștinar, Beiuș. Am primit 6 cor. abonament până la finea anului 1909.

Dr. C. Popescu, Hațeg. Am primit 12 cor. abonament până la finea anului 1909.

Redactor responsabil Iuliu Glurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Anunț de căsătorie.

Un tânăr frumos în etate de 27 ani, cu un câștig anual de 7000 coroane și cu o avere frumoasă, vrea să se căsătorească cu o fată frumoasă, tină și bine crescută. Nu are pretenziuni mari. Numai epistole serioase prevăzute cu poză sunt a se trimite la Administrația »Tribunei« în Arad. Discreția e chestie de onoare.

Seminarul juridic în Cluj.

Malom-u. 14. (odinioară Petőfi-u. 18). Pregătește în mod foarte temeinic, iute, ieftin și cu garanție pentru toate examenele numite „riguroase” și de stat. Imprumută notițe din cari aspirații se pot pregăti acasă și după un scurt curs de repetiție se pot prezenta la examene. Informații prin scrisori; după dorință trimite gratis „Tájékoztató a jogi szemináriumról”. La riguroasele de probă cotidiene poate lua parte gratis ori-cine.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboasă, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere sau cumpărare să se provace că adresa firmei e celit-o în Tribuna.

Un candidat de avocat și un scriitor

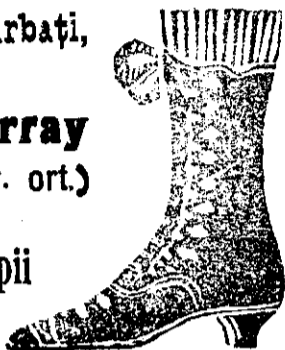
afă aplicare momentană într'o cancelarie advocațională. A se adresa la administrația »Tribunei« în Arad.

Bolezni Károly,

pantofărie pentru bărbați, femei și copii,

Arad, str. Forray
(în casa bisericii gr. ort.)

Ghete gata pentru copii
manufactură proprie.

Am onoare a aviza Onor. public că în pantofăria mea (str. Forray în casa bis. rom.) să pot căpăta ghete pentru copii gata, făcute din cel mai bun material și pe lângă prețuri fixe avantajoase.

Mă angajez mai departe a face la comande, și după măsură orice fel de ghete pentru bărbați, femei și copii, dela cele mai simple până la cele mai fine și moderne, din material bun, execuție frumoasă și pe lângă cele mai avantajoase prețuri posibile.

Pregătesc repede și punctual tot felul de căptări și tălpălituri.

In atențiunea parohilor!

Szentgyörgyi Oszkár

pictor de firme de embleme de biserici și auritor în
Marosvásárhely, str. Kossut Lajos 26.

Săvârșesc orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și tralnic pe lângă garanție. Însămnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă orice încercitate în executare. — La dorință, desemnuri porto-franco.

Cu distincă stimă:
Szentgyörgyi Oszkár.

STANN EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mări-mea și cu prețurile moderate. Mare asertiment de Goarne. Prețurile se pot solv și în rate.

Gramofone și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diaph. zom. Telefon nr. 45.
— Preț curent gratuit. —

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1908.		1909.	
1 Noemvrie.		24 Octomvrie. 31 Octomvrie.	
ACTIV			
126850713	89550713 Reserva metalică Aur	98117847	138104214
428137	37300000 „ Trate Aur	39770000	137887847
85478164	Argint și diverse monede		223249
17523900	Portofoliu Român și Străin		88742748
17126185	Impr. contra ef. publice	20045100	91503327
11999914	„ „ „ „ In cont curenti	18689464	38592873
15372463	Fonduri publice		38734564
3196121	Efectele fondului de rezervă		11999909
5963305	„ „ „ „ amortisarea imob. și material		15011901
701433	Imobili		3146621
655755	Mobilier și Mașini de Imprimerie		5982311
101589484	Cheltueli de Administrație		706574
—	Deposite libere		686743
—	„ „ „ „ & provizoriu		111799215
13042667	Compturi curinți		—
26984825	Compturi de valori		33672736
—			30528224
426913067			479197318
	PASIV		477659983
12000000	Capital	12000000	12000000
25202197	Fond de rezervă	26995066	26995066
3794654	Fondul amortisării imobilelor și material	4052272	4052272
280689870	Bilete de Bancă în circulațiune	320617950	319380290
2196642	Profituri și pierderi	2237648	2237648
1446220	Dobânzi și beneficii diverse	1495167	1603192
—	Compturi curinți	—	—
—	„ „ „ „ & provizoriu	—	—
101589484	Deposite de retras	111799215	111391515
426913067		479197318	477659983

Martin Droszt

lemnărie de mori și edificii.
Biserica-Albă, (Fehértemplom) str Petőfi nr. 63.

Se recomandă pentru lucrări de mori și de edificii cari cad în branșa lui, d. e. Construcție și reconstrucție de mori de apă, aburi și cu motor, mori înalte, semi înalte și plane, mai departe tot felul de montări complete de curățit, mașini de cernut și mașini automate pentru amestecarea făinei etc.. se săvârșesc prompt și corespuzător tuturor împrejurărilor.

Se primesc tot felul de mașini usate pentru renovare și reconstrucție. Tot asemenea se primesc lucrări de construcțiuni, aranjarea locuințelor, a prăvăliilor, biu-rourilor și școlilor cu prețuri favorabile.

La dorință trimite desemnuri de plan și proiect de buget.

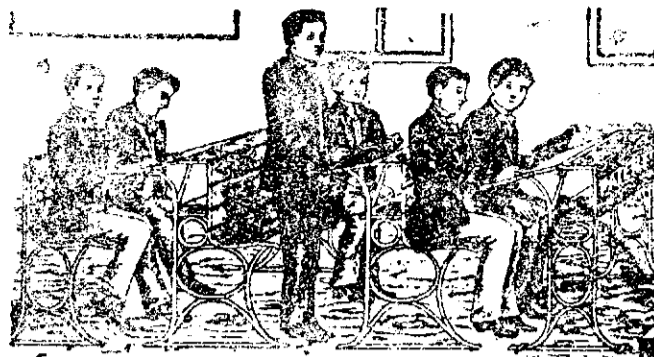
Vitárius Şándor

Debreczen, Szent Anna-utca 1.

Recomandă în atenţiunea dlor m-dici şi a onor. public prăvălia sa provăzută cu tot felul de **bandege artificiale**. — Ține în magazin **cârje** mecanice, picioare şi mâni artificiale, bandege pentru hernie şi pântece, cari sunt mai bune şi mai corespunzătoare timpului prezent. — Toate în Specialități de gumă veritabile americane şi franceze „Grizelda“, „Salome“ „Kleopatra“. Pessarii. Toate acestea, plătibile şi în mărci, se expediază subţ cea mai strictă discreţiune cu preţuri ieftine.

măiestru de mânăşerii şi bandage în proprie manufactură. O experienţă câştigată pe terenul Ortopediei în primele fabrici speciale ca cele din Frankfurt, Hamburg, Bruxelles, Viena şi Beraş, mă pun în plăcuta poziţie, ca pe on. muşterii, să-l pot servi şi la cele mai ginuase şi complicate ordine şi pretenziuni medicale. **Mănuşi**, şi tot felul de instrumente din piele şi cauciuc pentru îngrijirea bolnavilor, din c-a mai bună calitate, şi pe lângă preţurile cele mai ieftine.

Cele mai moderne **mobili** de fier şi aramă şi cele mai practice **bănci** igienice de şcoală şi mobilarea **culţelor**, hotelor, spitalelor.

la şcoalelor, precum şi obiecte fabricate din cele mai bune materiale din ţară, lucrările cele mai solide de artă şi construcţie se litrează numai de către firma

Bernhardt Rezső ufóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

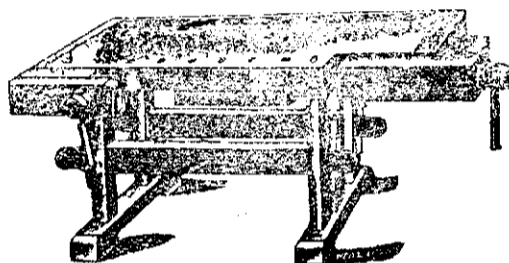
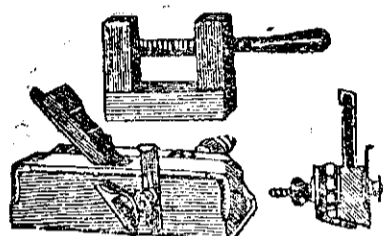
-Tot acolo e cancelaria şi fabrica montată cu cele mai noi maşinării.

In atenţiunea fabricelor de lemnărie

Recomand

instrumente

din cel mai bun material necesare pentru măşar, sculptor de lemn şi dogar, cu preţuri mod. după desenn.

Nagy Mihály
fabrică de instrumente
Szabadka
Therezia-tér.

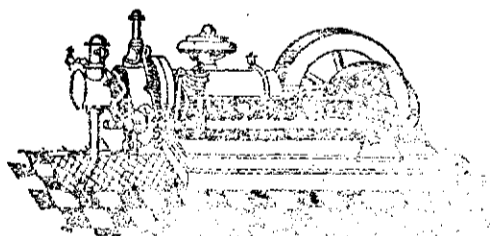

Ferdinand Saller

stabiliment de maşini, motoare şi automobile.

Sibiu, Franziskanergasse 6.

Se execută orice reparaţii de motoare cu benzină sau cu ulei. Garantez întrebuinţarea minimală de material şi prestaţie maximală. — Construesc **motore** nouă de benzină **dela 2 la 6 HP.** puterea cea mai ieftină pentru industrie şi agricultură, stabile sau transportabile. — Toate reparaţiile atingătoare de rama maşinelor să execută în mod special şi ieftin

Cele mai bune referenţe.
Preţurile ieftine.
Serviciu solid.
Fac reparaţii de automobile şi de biciclete.

Telefon 149 şi 227. — Telefon 149 şi 227.

Fraţii Lászlóczi din Cluj

aduc la cunoştinţă că **cárnăţaria** veche de 40 ani, au mărit-o şi au provăzut-o cu instalaţie electrică. Recomandă specialităţile de prima calitate de

cârnaţ din Cluj, slănină şi articlii de cárnăţarie,

precum: **slănină fină** (Kaiserfleisch), **slănină cu alu**, **cârnaţ**, **carmanadla**, **şuncă**, **limbă**; în sezonul de iarnă

cărtaboş de Cluj şi **săngerete**; specialități de **cărtaboş** şi **cârnaşi**, **pastete**, şi **rânză de porc umplută**, **slănină** pentru muncitori în cantitate peste 25 kg.; în fine untură curată de porc topită în vase.

La comande mari şi preţuri mari.

Expediare cu poştă sau cu trenul. — Serviciu prompt şi grabnic.

Cu catalog de preţuri sau cu informaţiuni servim bucuroş. — Adresa:

FRATII LÁSZLÓCZKY fabrică de cárnăţarie.
Cluj - Kolozsvár.

Schimbare de prăvălie.

Avem onoare a încunoştiinţa on. public din loc şi jur, că mi-am transpus prăvălia de şpiterii şi confitură în locul primit dela **Karácsonyi Antal** numit „La cânele negru“ în colţul străzilor **Rákóczy** şi **Hunyady**.

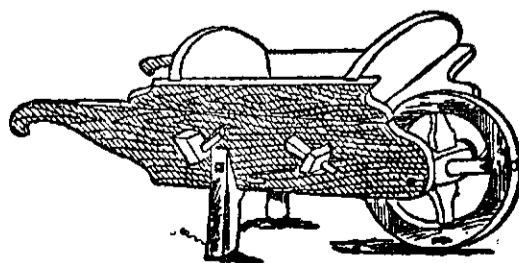
Rogând şi pe mai departe binevoitoral sprijin al on. public, cu d'istinsă stimă
Färber Lajos és Testvére.

VENZEL GYÖRGY,

FABRICĂ DE LEMNĂRII ÎN

ZEIDEN — FEKETEHALOM (lângă Braşov).

Unealta bună e 1/2 lucru!

Se fabrică **laviţe** pentru gilot, din cel mai bun material de lemn şi fier, mai departe roabe pentru căratul petrusului şi săpători, pe lângă garanţă toată bucată cu cel mai moderat preţ. — — —

Preţ-curent, celor ce se provoacă la această — — foarte li-se trimite gratis-franco. — —

JOSIF JICKELI

SIBIU, str. Cisnădiei Nr. 47.

Telefon Nr. 190.

neguțatorie pentru articli de sticlă, porcelan și metal; farfurii și blide înflorate, rame pentru icoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire argintate pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar; Candelabre.

Ieftin de tot: **Candelabru aurit** pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt de lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K. 43. Catalog gratis și franco.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zenith sunt cele mai de încredere, au strict sănătatea, ceace are defectul celor de până acum

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai atunci e veritabil, dacă e provădit cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, ramburs și cu ramburs.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru ingrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

TOTI SE MIRĂ

de o pompă de mână contra focului.

E cea mai nouă invenție brevetată

Ca primul ajutor în caz de primejdie e neprețuită și pentru aceea, că are o construcție ușoară, condiționează apă puțină și o poate întrebuința ori și cine. Apoi e ușoară circa 2 1/2 kgrm. Se poate folosi și la udatul grădinilor. Prețul 20 cor. Spedarea se face numai cu rambursă.

Cine trimite însă suma de 21 cor o primește franco. Se capătă la tinichigiu!

TRAXEL I.

LUGOJ, strada Nedelko nr. 17.

Anunțuri

primește administrația »Tribunei«, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Croitorie românească.

Am onoare a aduce la cunoștința domnilor români, cumcă cu începerea sezonului de toamnă

mi-am asortat bolta cu cele mai fine și elegante stoffe,

și cumpărând pe bani gata, sunt în poziția de a lucra foarte ieftin și anume;

Un rând de haine dela 40—50 coroane.

Un pardesiu din orice stofă 40—50 cor.

Un rând de haine caiser negre 50—60 cor.

Un roc de iarnă 50—60 cor.

Comandele se fac numai pe bani gata.

Drept aceia orice român are datoria și e rugat a comanda la firma românească, totodată va face și economie.

Rugând sprijinul domnilor români sunt

cu deosebită stimă:

Nicolau Iosif,

Ara d, strada Deak Ferencz 31.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia : : Debreczen : : farmacia : :
elet : : Arany egyetemre

Nussal există reumă!

Cine vooște să scape de orice soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici la sticlă mare 2-65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 665 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Medicament pentru văpsirea părului.
In eslori blond, brunet sau negru. Efect la moment
O singură vopsire e de ajuns, ca părul să nu înstă
fa o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înstă
sprețe părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.

MUSTAȚA E FRUMOASA

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

este cel bun pentru creșterea și polivirea mustețelor, pregătită din materii necunoscute. Efectul se vede foarte înțe și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fl. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Cu rambursă gratis.

RUDOLF CZECK

: urmașul lui :
Julius de Molnár

SIBIU (NAGYSZEBEN) Grosser Ring Nr. 19.

Execută toffeiiul de icoane artistice.

Platinatipia icoane simple mici și până la mărime naturală. — Picturi renumite cu uleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.

Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimei este primal. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc bucuros.

Decorat cu medalie de Argint la Expoziția Română, București 1906.

Onorat Cler român!

Am onoare a aduce la cunoștința mult onoratului Cler Român că, la cererea mai multor domni preoți, cari din inimă curată doresc sprijinirea meseriașilor români, mi-am provăzut subscrisul, depozitul meu cu tot felul de

● Pălării preoțești ●

pe cari la comandă, le trimet ori și unde pe lângă prețurile cele mai convenabile. In deosebi recomand modelul nou de pălării de mătase (păroase) făcut de mine după gustul dlui Dr. Miron E. Cristea, care model prinde bine ori-ce față. Cu permisiunea Domniei Sale l-am și numit

„Model Dr. Cristea“.

Este frumos, elegant și de sigur va satisface gustului fiecărui Domn preot acest drăgălaș model.

Tot odată fac cunost Onor. Cler Român, că acest adevăratul „Model Dr. Cristea“ numai la mine se poate procura, căci nici nu le este permis la alte firme al face acest model ci numai mie singur, cumpărând dela alte firme străine aceste pălării va fi numai imitații atât în calitate cât și în format. **Prețul 9 cor. 40 fil.**

Pălării preoțești linse calitate fină 7 cor. Cutia și porto 1 cor. 20 fil., trimit ori și unde cu rambursă sau primind banii înainte, neconvenindu-i vreunui domn preot, pălăria primită se poate înapoia, și momentan restitui paralele.

Fesuri preoțești pentru iarnă, prețul 5 cor.

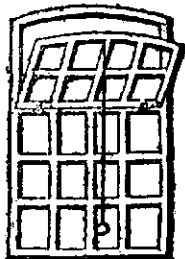
In speranță că onor. Cler Român va da sprijinul cuvenit unicului pălărier român, și va cumpăra mai bucuros dela firmă română ca dela firme străine, semnez

Cu deosebită stimă:

A. Meșotă,

pălărier român.

Brașov, str. Orfană 3.

GEORG MÜLL & BRUDER,

lăcătar mașinist și de edificii în
ZEIDEN — FEKETEHALOM.

(Lângă Brașov).

Avem un atelier bogat asortat și pe care l-am instalat conform cerințelor moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente de muncă. Primesc ori-ce fel de construcții aparținătoare acestei branșe, precum: tot-felul de lucrări de edificii, portaluri,

schele și gratii de fer, îngrădiri de fer la coridoare, și balcoane, geamlăcuri, uși ferestrii de fier, îngrădiri de fier la morminturi, fintini săritoare și ori-ce lucrări de fier și de bas-relief. Apoi executăm tot-felul de îngrădiri cu sîrmă, saltele de sîrmă la pat (madrașuri), și primim spre renovare tot felul de mașinării economice, executate prompt, perfect, estetic și cu prețurile cele mai moderate.

Tot felul de mașinării economice de la noi se pot procura în cele mai avantajoase condițiuni.

Comandele din provincie se execută prompt.

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Lewisch Robert

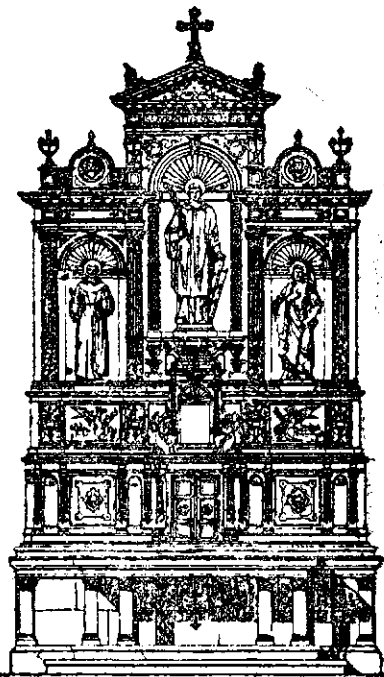
sculptor și arhitect de altare

— Szombathely. —

Face tot felul de mobilier de biserică, așa ca:

Iconostase și altare — statui de piatră și lemn — amvoane și scaune de spovedanie — sieriul Domnului, grotă Mariei de Lour — cristelnițe, icoane de stațiune — sculptură în relief sau pictură — străni — pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Preț-curent, proiect de budget și planuri gratis. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 25.

Lângă apotheca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plă. uta cunoștință on. public, că mi-am deschis nou atelier de fotografiat în piața Mátyás Király 26 și e aranjat după recerintele timpului modern, provăzut cu cele mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — In atelier se pregătesc fotografii protalbin, luzii și matt, — chipuri de platin, aquarel, pigment și argint brom. — Recomand in deosebi specialele mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regiolară am fost distins cu medalia de aur. — De altcun pregătesc și tablouri, grupe etc. in execuțiile cele mai noi și moderne.

Atelierul e deschis și in dumineci și sărbători.

Cu deosebită stimă:

Csizhegyi Sándor, fotograf.

PRIMA FABRICĂ LUGOJANĂ DE CEMENT ȘI BETONIZARE INTREPRINDERE PENTRU EDIFICĂRI

IOSIF KNOTT

Fabrica:

în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

Cancelaria de zidire:

Telefon Nr. 119.

In fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea. Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sârme, trepte de piatră, vâlăe, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai mari și mai mici, conduceri de apă, vaduri, padimentare de terase, prevederea pe din jos a pereților cu table de mozaic, precum și cu table de cement in diferite culori.

Vinderea în mare și mic a cementului
de Portland și Roman.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferez garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și prelininare de spese.